

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับทุเรียน พฤติกรรมการทำสวนทุเรียน กับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี

RELATIONSHIP AMONG THE KNOWLEDGE OF GROWING DURIAN, DURIAN FARMING BEHAVIORS AND QUALITY OF LIFE OF DURIAN FARMERS IN THA MAI DISTRICT, CHANTHABURI PROVINCE

ธนบดี พัสนา¹ ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง² และกนิษฐา แยมโพธิ์ไช้³

Thanabodee Passana¹ Chairat Wongkitrungruang² And Kanitta Yampochai³

^{1,2,3} สาขาการบริหารและพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Social Development and Administration Faculty of Social Sciences Kasetsart University

E mail: thanabodee.p@ku.th, fgracr@ku.ac.th, fsockty@ku.ac.th

Received : 2021 March 31

Revised : 2021 December 2

Accepted : 2021 December 21

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้เกี่ยวกับทุเรียน พฤติกรรมการทำสวนทุเรียน และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับทุเรียนและพฤติกรรมการทำสวนทุเรียน กับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนทุเรียน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 344 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับทุเรียน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 0.96) พฤติกรรมการทำสวนทุเรียน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.35) คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.08) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับทุเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนพฤติกรรมการทำสวนทุเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความรู้เกี่ยวกับทุเรียน พฤติกรรมการทำสวนทุเรียน

ABSTRACT

The aims of the current research were to 1) study about the knowledge of growing Durian, Durian farming behaviors, and quality of life of Durian farmers in Tha Mai district, Chanthaburi province and 2) explore the relationship among the knowledge of growing Durian, Durian farming behaviors and quality of life of Durian farmers. The research sample were 344 households. The research instrument was questionnaire. Statistics for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient. Statistically significant level was defined at .05. The results were revealed as follows: the knowledge of growing Durian was highly significant at ($\bar{x} = 0.96$). Durian farming behaviors was moderately significant at ($\bar{x} = 3.35$) as well as quality of life of Durian farmers was highly significant at ($\bar{x} = 4.08$). The hypothesis tests were revealed that the knowledge of growing Durian was positively related to the quality of life of Durian farmers at the statistically significant level of 0.01. In addition, Durian farming behaviors were positively related to the quality of life of Durian farmers at the statistically significant level of 0.01.

Keywords: Knowledge of growing Durian, Durian farming behaviors

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสถานการณ์ภาคเกษตรกรรมของไทย ภายใต้การนำของรัฐบาลของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบายประเทศไทย 4.0 เป็นนโยบายหลักในการขับเคลื่อนประเทศ โดยการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ซึ่งเป็นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ (วิชาญ ชัยอ่อน, 2559: 2) สืบเนื่องมาจากสภาพปัญหาของเกษตรกรไทยที่ประสบกับปัญหาในด้านประสิทธิภาพการผลิต (Productivity) ที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ จึงเป็นเหตุให้ให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำ โดยเกิดจากการที่เกษตรกรขาดข้อมูลเชิงลึกด้านการตลาด หรือขาดการวางแผนการผลิตในการผลิตสินค้าทางการเกษตรให้มีคุณภาพ (ฤทัยชนก จริจจิตร, 18 เมษายน 2562) ดังนั้นการผลิตสินค้าทางการเกษตรให้มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีปัจจัยการผลิตที่ตรงกับระบบการจัดการที่ดี แต่ปัจจุบันกลับพบว่างานวิจัยทางด้านการเกษตรของไทยยังไม่ได้ก้าวเข้าไปสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งต่างจากประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยประเทศเหล่านั้นได้ให้ความสำคัญกับงานวิจัยที่จะทำให้อาชีพเกษตรกรของศตวรรษที่ 21 เป็นอาชีพที่ทันสมัย (ธีรเกียรติ์ เกิดเจริญ, 17 เมษายน 2562) จึงทำให้เกษตรกรต้องมีการปรับตัวให้กับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาปรับปรุงการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมนี หรือออสเตรเลีย ที่ได้นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ในการทำการเกษตรทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถลดจำนวนแรงงานลงได้ (เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ, 18 เมษายน 2562)

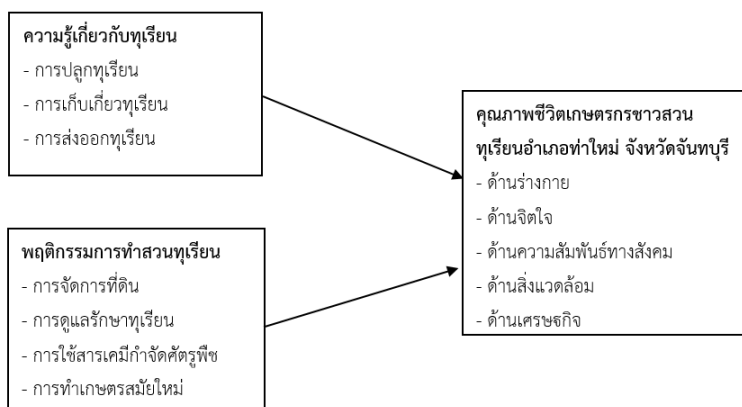
ทุเรียนเป็นผลไม้เขตร้อนที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยมีศักยภาพสูงในการผลิตทุเรียนที่มีคุณภาพดี ทำให้มีชื่อเสียงในด้านคุณภาพและรสชาติว่าดีที่สุดในโลก นอกจากนี้การทำสวนทุเรียนยังได้รับผลตอบแทนสูงเมื่อเทียบกับพืชหรือผลไม้ชนิดอื่น ณรงค์ศักดิ์ เสนาณรงค์ และประเสริฐ อนุพันธ์ (2543: 55) แต่ในปัจจุบันการรับซื้อทุเรียนกำลังถูกแทรกแซงจากกลุ่มทุนต่างประเทศที่เข้ามาเหมาซื้อทุเรียนถึงในสวน ทำให้เกิดการครอบงำทางตลาดจากการค้าทุเรียน จนเป็นเหตุให้เกิดการผูกขาดทางการค้าและอาจส่งผลถึงการกำหนดราคาขายทุเรียนจากกลุ่มทุนต่างประเทศในอนาคต (อรรธรณ วัฒนยมนาพร, 12 มกราคม 2562) นอกจากนี้จังหวัดจันทบุรียังเป็นตลาดการค้าทุเรียนที่สำคัญของภาคตะวันออกและของประเทศ ทำให้เกษตรกรในจังหวัดจันทบุรี นิยมปลูกทุเรียนเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้การทำสวนทุเรียนจึงเป็นอาชีพหลักของคนในพื้นที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรีเช่นเดียวกัน โดยบริเวณพื้นที่นี้มีการปลูกทุเรียนเป็นจำนวนมาก ทำให้อำเภอท่าใหม่เป็นตลาดการค้าทุเรียนที่สำคัญของจังหวัดจันทบุรี แต่ปัจจุบันราคาขายทุเรียนยังเกิดการซื้อขายที่ไม่เป็นธรรม นิพนธ์ พัวพงศกร และคณะ (2553) จึงทำให้ชาวเกษตรกรสวนทุเรียนประสบปัญหาด้านราคาขายที่ต่ำกว่าความเป็นจริงนอกจากเรื่องราคาที่ไม่เป็นธรรมแล้ว เกษตรกรชาวสวนทุเรียนยังประสบกับปัจจัยอื่นๆ อีก เช่น สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป หรือนโยบายของรัฐบาลยุคปัจจุบันที่นำโมเดล ไทยแลนด์ 4.0 มาใช้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความรู้เกี่ยวกับทุเรียนและพฤติกรรมการทำสวนทุเรียนที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่ อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในด้านสุขภาพ ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากสถานการณ์ในปัจจุบันพบว่า เกษตรกรชาวสวนทุเรียนยังต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนในด้านต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพทำสวนทุเรียน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้เข้ามาส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรชาวสวนทุเรียน อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรีมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับทุเรียน พฤติกรรมการทำสวนทุเรียน และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่ อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับทุเรียน พฤติกรรมการทำสวนทุเรียนกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่ อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

สมมติฐานการวิจัย

1. ความรู้เกี่ยวกับทุเรียน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่ อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี
2. พฤติกรรมในการทำสวนทุเรียน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่ อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย คือ เกษตรกรชาวสวนทุเรียนที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกทุเรียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2561 ในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 2,442 ครัวเรือน (สำนักงานเกษตรอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี, 18 เมษายน 2562)

หลังจากแทนค่าลงในสูตรของ Yamane จะต้องใช้ตัวอย่างทั้งหมด 344 ครัวเรือน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการแบบจับฉลากโดยการเขียนหมายเลขลงในฉลากให้เท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมดจำนวน 2,442 ครัวเรือนให้หมายเลขฉลากตั้งแต่ 001 ถึง 2,442 จากนั้นนำฉลากใส่ภาชนะและคลุกเคล้ากันให้ทั่วโดยฉลากทุกใบถูกจับขึ้นมาเท่า ๆ กัน แล้วทำการจับฉลากหมายเลขให้เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการคือ 344 ใบ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยแบ่งได้เป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ สมรรถนะการศึกษา ระยะเวลาในการปลูกทุเรียน และอาชีพเสริม โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check lists) และเติมข้อมูลในช่องว่าง จำนวน 6 ข้อ ประยุกต์เครื่องมือวิจัยของ พนิษฐา พานิชชีวะกุล และเพ็ญจันทร์ ประดับมุข (2542: 12)

ส่วน 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับทุเรียน ประกอบด้วย ความรู้ด้านการปลูกทุเรียน ความรู้ด้านการเก็บเกี่ยวทุเรียน ความรู้ด้านการส่งออกทุเรียน โดยมีลักษณะเป็นแบบทดสอบ (Testing) ที่มีคำตอบ ใช่-ไม่ใช่ จำนวน 28 ข้อ ผู้วิจัยแปลความหมายของช่วงคะแนนเฉลี่ยรายข้อดังนี้ 0.00-0.33 คะแนน มีความรู้ระดับน้อย 0.34-0.66 คะแนน มีความรู้ระดับปานกลาง และ 0.67-1.00 คะแนน มีความรู้ระดับมาก

ส่วน 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำสวนทุเรียน ประกอบด้วย พฤติกรรมการทำสวนทุเรียนด้านการจัดการที่ดิน พฤติกรรมการทำสวนทุเรียนด้านการดูแลรักษาทุเรียน พฤติกรรมการทำสวนทุเรียนด้านการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 29 ข้อ

ผู้วิจัยแปลความหมายของช่วงคะแนนเฉลี่ยรายข้อดังนี้ 1.00-1.80 คะแนน มีพฤติกรรมระดับน้อยที่สุด 1.81-2.60 คะแนน มีพฤติกรรมระดับน้อย 2.61-3.40 คะแนน มีพฤติกรรมระดับปานกลาง 3.41-4.20 คะแนน มีพฤติกรรมระดับมาก และ 4.21-5.00 คะแนน มีพฤติกรรมระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 41 ข้อ (ประยุกต์เครื่องมือวิจัยจากเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก WHOQOL Group, (1994)

ผู้วิจัยแปลความหมายของช่วงคะแนนเฉลี่ยรายข้อดังนี้ 1.00-1.80 คะแนน มีคุณภาพชีวิตระดับน้อยที่สุด 1.81-2.60 คะแนน มีคุณภาพชีวิตระดับน้อย 2.61-3.40 คะแนน มีคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง 3.41-4.20 คะแนน มีคุณภาพชีวิตระดับมาก และ 4.21-5.00 คะแนน มีคุณภาพชีวิตระดับมากที่สุด

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาและหลักภาษาพร้อมนำไปปรับปรุงแก้ไขจากการนำวิธีการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.8 และนำไปทดลองใช้ (TryOut) กับเกษตรกรชาวสวนทุเรียนอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาหาความเที่ยงตรง (Reliability) โดยเรื่องความรู้เกี่ยวกับทุเรียนใช้วิธี KR-20 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .633 สำหรับการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในเรื่องพฤติกรรมการทำสวนทุเรียน และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรทั้ง 5 ด้าน จะใช้วิธีการหาค่าความสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของพฤติกรรมการทำสวนทุเรียน .886 ค่าความเชื่อมั่นของคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี .897 ซึ่งถือว่าเป็นแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและมีความน่าเชื่อถือเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีลงพื้นที่แจกแบบสอบถาม โดยให้ผู้ตอบกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ทั้งนี้ อัตราการตอบที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์ได้ คือ ร้อยละ 80 จึงจะถือว่าใช้ได้ พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ (2550: 60) ปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งหมดมี 344 ชุด สามารถเก็บข้อมูลได้ทั้ง 344 ชุด (ร้อยละ 100)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

5.1 สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติเชิงอนุมาน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับทุเรียน และพฤติกรรมในการทำสวนทุเรียน กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. จริยธรรมการวิจัย

โครงการวิจัยผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และการวิจัยครั้งนี้ผ่านการพิจารณารับรองโครงการวิจัยรหัสเลขที่ KUREC-SS62/124 วันที่รับรอง 8 มกราคม พ.ศ. 2563

ผลการวิจัย

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 41-50 ปี มีสถานภาพสมรส มีระยะเวลาในการปลูกทุเรียน 6 - 12 ปี มีอาชีพเสริมค้าขาย มีรายได้ 600,001-800,000 บาทต่อปี และมีลักษณะการถือครองพื้นที่ รวมถึงจำนวนพื้นที่ทำการปลูกทั้งหมดเป็นของตนเอง ซึ่งผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับทุเรียน

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษา พบว่าความรู้เกี่ยวกับทุเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.96 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการปลูกทุเรียน ด้านการเก็บเกี่ยวทุเรียน และด้านการส่งออกทุเรียน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.96, 0.97 และ 0.96 ตามลำดับ

(n=344)

ความรู้เกี่ยวกับทุเรียน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความรู้
การปลูกทุเรียน	0.96	.080	มาก
การเก็บเกี่ยวทุเรียน	0.97	.076	มาก
การส่งออกทุเรียน	0.96	.073	มาก
รวม	0.96	.055	มาก

ตารางที่ 1 สรุประดับความรู้เกี่ยวกับทุเรียนเป็นรายด้านและภาพรวม

2. พฤติกรรมการทำสวนทุเรียน

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการทำสวนทุเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการที่ดิน ด้านการดูแลรักษาทุเรียน ด้านการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89, 3.69 และ 4.16 ตามลำดับ ส่วนด้านการทำเกษตรสมัยใหม่ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32

(n=344)

พฤติกรรมการทำสวนทุเรียน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
การจัดการที่ดิน	3.89	.506	มาก
การดูแลรักษาทุเรียน	3.69	.427	มาก
การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	4.16	.468	มาก
การทำเกษตรสมัยใหม่	2.32	.513	น้อย
รวม	3.35	.355	ปานกลาง

ตารางที่ 2 สรุปพฤติกรรมการทำสวนทุเรียนเป็นรายด้านและภาพรวม

3. คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรีในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 และ 4.28 ส่วนคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13, 3.85 และ 3.85 ตามลำดับ

(n=344)

คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ในเขตพื้นที่ อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี	$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพชีวิต
ด้านร่างกาย	4.13	0.461	มาก
ด้านจิตใจ	4.26	0.393	มากที่สุด
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.85	0.570	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม	4.28	0.409	มากที่สุด
ด้านเศรษฐกิจ	3.85	0.516	มาก
รวม	4.08	3.00	มาก

ตารางที่ 3 สรุปคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่ อำเภотаใหม่ จังหวัดจันทบุรี เป็นรายด้านและภาพรวม

4. การทดสอบสมมติฐาน

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับทุเรียน และพฤติกรรมการทำสวนทุเรียน กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่ อำเภอน้ำใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตัวแปร	คุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนทุเรียน					
	ด้านร่างกาย	ด้านจิตใจ	ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านเศรษฐกิจ	ภาพรวม
1. ความรู้เกี่ยวกับทุเรียน						
1.1 การปลูกทุเรียน	-0.072	0.034	-0.065	-0.091	-.140**	-.115*
1.2 การเก็บเกี่ยวทุเรียน	-0.047	0.022	-0.071	-0.082	-.151**	-.111*
1.3 การส่งออกทุเรียน	-.159**	-0.031	-.110*	-0.087	-0.061	-.145**
ภาพรวม	-.122*	0.017	-.111*	-.122*	-.171**	-.171**
2. พฤติกรรมการทำสวนทุเรียน						
2.1 การจัดการที่ดิน	0.291**	0.224**	0.239**	0.299**	0.029	0.334**
2.2 การดูแลรักษาทุเรียน	0.297**	0.238**	0.283**	0.249**	0.053	.345**
2.3 การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	0.232**	0.304**	0.262**	0.326**	-0.005	0.337**
4. การทำเกษตรสมัยใหม่	0.188**	0.145**	0.084	0.280**	0.163**	0.270**
ภาพรวม	0.333**	0.287**	0.266**	0.389**	0.105	0.426**

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับทุเรียนและพฤติกรรมการปลูกทุเรียน กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับทุเรียนและพฤติกรรมการทำสวนทุเรียน กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในภาพรวม พบว่าความรู้เกี่ยวกับทุเรียนด้านการปลูกทุเรียน การเก็บเกี่ยวทุเรียน การส่งออกทุเรียน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (P-value = -0.171) แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับทุเรียนกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ด้านจิตใจ

พฤติกรรมการทำสวนทุเรียนในภาพรวมจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.426 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01แต่ไม่พบความสัมพันธ์ ด้านเศรษฐกิจ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความรู้เกี่ยวกับทุเรียน

ผลการศึกษาความรู้เกี่ยวกับทุเรียนในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้านดังนี้ ด้านการปลูกทุเรียน พบว่า เกษตรกรชาวสวนทุเรียนมีความรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เนื่องจากเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนมากเพราะเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้มาตั้งแต่เกิด เนื่องจากบรรพบุรุษมีอาชีพปลูกทุเรียนมาก่อน โดยเกษตรกรสามารถนำความรู้ที่นำมาปรับใช้ได้ เช่น เกษตรกรมีการปรับสภาพพื้นดินก่อนทำการเพาะปลูก เพื่อให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์และพร้อมต่อการเพาะปลูก ซึ่งหากสภาพดินไม่มีความสมบูรณ์อาจทำให้ทุเรียนเจริญเติบโตช้าหรือตายได้ นอกจากนี้ เกษตรกรยังนำความรู้มากำหนดวิธีการปลูกเพื่อให้การปลูกทุเรียนมีความเหมาะสมกับพื้นที่ของตนซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงที่จะทำให้ทุเรียนตายได้

ด้านการเก็บเกี่ยวพบว่า มีความรู้ในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนทุเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียน 6-12 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ทุเรียนโตเต็มที่ และสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยเกษตรกรสามารถดูความอ่อน ความแก่ของลูกทุเรียนก่อนจะทำการเก็บเกี่ยวได้ เนื่องจากเกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวทุเรียนเมื่อผลทุเรียนแก่จัดเท่านั้น เนื่องจากทุเรียนอ่อนจะมีคุณภาพเนื้อไม่ดี ซึ่งลดปัญหาการนำทุเรียนอ่อนไปขายได้

ด้านการส่งออกทุเรียนพบว่า มีความรู้ในระดับมาก เนื่องจากอำเภอท่าใหม่เป็นตลาดการค้า และการส่งออกทุเรียนที่สำคัญมาตั้งแต่อดีต สอดคล้องกับ ณรงค์ศักดิ์ เสนาณรงค์ และคณะ (2546) ที่กล่าวว่า แหล่งของทุเรียนเพื่อการส่งออกการซื้อขายทุเรียนเพื่อส่งออกมีศูนย์กลางการซื้อขายที่สำคัญ 2 แหล่งคือภาคตะวันออกได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอท่าใหม่ กิ่งอำเภอเขาชีจรรย์ และอำเภอคลองจันทน์ อำเภอแกลง และอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยองซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 70 ของการส่งออกทุเรียนทั้งหมดทำให้เกษตรกรชาวสวนทุเรียนในอำเภอท่าใหม่ มีความรู้ในด้านการส่งออกมาก เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการค้าขายทุเรียนมาเป็นระยะเวลานาน ทำให้เกษตรกรทราบถึงขั้นตอนการส่งออกเป็นอย่างดี

จากความรู้ด้านการปลูกทุเรียน การเก็บเกี่ยวทุเรียน และการส่งออกทุเรียนของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่าเกษตรกรเชี่ยวชาญในการปลูกทุเรียน เพราะมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนมาเป็นระยะเวลานาน และมีการถ่ายทอดความรู้จากบรรพบุรุษตามที่กล่าวในข้างต้นโดยนำความรู้ที่นำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน เนื่องจากปัจจัยบางอย่างเกษตรกรก็ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น สภาพอากาศ สภาพแวดล้อมหรือสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับแนวคิดของธีรเกียรติ์ เกิดเจริญ (ธีรเกียรติ์ เกิดเจริญ, 17 เมษายน 2562) ที่อธิบายว่า ปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่เกษตรกรไม่สามารถสามารถควบคุมได้ เช่น สภาพอากาศภูมิประเทศโรค ระบาดที่มาพร้อมกับสภาพอากาศ เป็นต้น ดังนั้นตัวเกษตรกรเองต้องใส่ใจในเรื่องของอนาคตที่ใกล้เข้ามาทั้งเทคโนโลยีความรู้ความเข้าใจทักษะ รวมถึงประสบการณ์ที่ผ่านมา โดยนำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

2. พฤติกรรมการทำสวนทุเรียน

ผลการศึกษาพฤติกรรมการทำสวนทุเรียนในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะเกษตรกรยังมีพฤติกรรมแบบดั้งเดิมในการทำสวนทุเรียนโดยเป็นพฤติกรรมที่ทำต่อ ๆ กันมา นอกจากนี้เกษตรกรยังใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาทำสวนทุเรียนค่อนข้างน้อยเนื่องจากเกษตรกรมองว่าการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มีต้นทุนค่อนข้างสูงและไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนจึงทำให้เกษตรกรเลือกใช้วิธีการทำสวนทุเรียนแบบดั้งเดิม เมื่อพิจารณาในรายด้านจะพบว่าด้านการจัดการที่ดิน ด้านการดูแลรักษาทุเรียน ด้าน การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช อยู่ในระดับมากสะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันเกษตรกรได้มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปเช่น เกษตรกรที่ปลูกทุเรียนมีการรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการทำสวนทุเรียนซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีศักยภาพสูงขึ้นในการผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับ ขนิษฐา วิเมศ (2542) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและการพัฒนาทุเรียนสดซึ่งพบว่า หลังจากเกษตรกรรวมกลุ่มกันในการผลิตทุเรียนทำให้มีศักยภาพในการผลิตที่มีคุณภาพสูงขึ้น

พฤติกรรมการทำสวนทุเรียน ด้านการทำเกษตรสมัยใหม่พบว่า อยู่ในระดับน้อยเนื่องจากเกษตรกรยังทำทุเรียนแบบดั้งเดิม มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในกระบวนการผลิต หรือกระบวนการจัดการค่อนข้างน้อย ทำให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการทำเกษตรสมัยใหม่ไม่มาก ซึ่งต่างจากการทำเกษตรสมัยใหม่ ที่ต้องมีเงินทุนที่เพียงพอต่อการซื้ออุปกรณ์มาติดตั้ง และต้องมีทักษะในการใช้อุปกรณ์นั้น ๆ นอกจากนี้เกษตรกรยังมองว่าการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ยิ่งศักดิ์ ไกรพินิจ อธิระวัฒน์ จันทิก และพิทักษ์ ศิริวงศ์, 2560: 115-127) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการการเกษตรสมัยใหม่ของประเทศไทย ผลการศึกษพบว่า ปัจจุบันผลผลิตของภาคเกษตรกรรม เป็นการผลิตเกษตรเชิงพาณิชย์ซึ่งส่งผลให้มีการขยายพื้นที่การผลิต การใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมีและเพิ่มจำนวนแรงงานส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศลดลง ดังนั้นเกษตรกรควรให้ความสำคัญกับข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อใช้ตัดสินใจการวางแผนการผลิตภาคเกษตรจึงเป็นแนวทางการผลิตเพื่อให้ผลผลิตที่ได้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการ มีคุณภาพปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

3. คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในเขตพื้นที่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ผลการศึกษาคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรชาวสวนทุเรียนมีความพอใจในการดำรงชีวิต เนื่องจากปัจจุบันทุเรียนมีราคาสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรชาวสวนทุเรียนมีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่าย อีกทั้งการทำอาชีพเกษตรกร ไม่ต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงเหมือนอาชีพในภาคอุตสาหกรรม อีกทั้งพื้นที่ของอำเภอกำแพงแสนไม่ต้องเผชิญกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งจะเห็นได้จากคุณภาพชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นปัจจัยเหล่านี้จึงสนับสนุนให้เกษตรกรชาวสวนทุเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีสอดคล้องกับงานวิจัยของกุสุมา โกศล (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางในยุคเศรษฐกิจถดถอย :ศึกษารณณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานีและนครศรีธรรมราช ผลการศึกษพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับคุณภาพชีวิตเฉลี่ยสูงสุด

ในระดับมาก โดยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมในการทำงาน การมีอาชีพเสริม รายได้ฐานะทางเศรษฐกิจ และความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของปิ่นสะอาด สหนาวิน (2553) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับที่ดี โดยตัวแปรเพศระดับการศึกษา อาชีพ การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตยการปกครองตนเองและความเป็นอิสระ การศึกษา การฝึกอบรมข่าวสาร การเอื้ออาทรต่อชุมชน และการสนับสนุนจากภาครัฐ มีผลต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการศึกษาความสัมพันธ์ด้านความรู้เกี่ยวกับทุเรียนและพฤติกรรมการปลูกทุเรียนกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนพบว่าความรู้เกี่ยวกับทุเรียน ได้แก่ ด้านการปลูกทุเรียน การเก็บเกี่ยวทุเรียน และการส่งออกทุเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนทุเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในภาพรวมและรายด้าน และผลทดสอบในภาพรวมพบว่า ความรู้เกี่ยวกับทุเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนทุเรียน เหตุผลที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเมื่อเกษตรกรมีความรู้มากก็จะเกิดความมั่นใจในตัวเองส่งผลให้เกษตรกรไม่หาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม ซึ่งทำให้เกษตรกรยังคงใช้ความรู้แบบเก่าในการประกอบอาชีพซึ่งอาจทำให้เกษตรกรสิ้นเปลืองเงินทุนหรือทรัพยากรมากขึ้น เนื่องจากสภาพแวดล้อมและสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นตามมา ซึ่งเกษตรกรสามารถนำองค์ความรู้ใหม่มาประยุกต์ใช้ จะทำให้เกษตรกรสามารถปลูกทุเรียนในระยะเวลาที่สั้นลง และลดต้นทุนในการผลิต เนื่องจากปัจจุบันได้มีองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่สามารถปลูกทุเรียนได้ง่ายขึ้น และเกษตรกรยังได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง ซึ่งเกษตรกรจะสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข แต่ถ้าเกษตรกรไม่ปรับตัวยังใช้ความรู้เดิมในการประกอบอาชีพ ก็อาจทำให้ตัวเกษตรกรเกิดความเครียดในการทำงานจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นทำให้ขาดแรงจูงใจในการประกอบอาชีพ และเกิดความไม่พอใจในคุณภาพชีวิตสอดคล้องกับแนวคิดของ (พนิชฐา พานิชชีวะกุล และเพ็ญจันทร์ ประดับมุข ,2542: 63) ที่ได้กล่าวว่า คุณภาพชีวิตของเกษตรกร จะมีองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านความสามารถในการประกอบอาชีพ และด้านความสัมพันธ์ในชุมชน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะทำให้เกษตรกรมีความสุขและมีความพึงพอใจในชีวิต

ส่วนความรู้เกี่ยวกับทุเรียนในรายด้านพบว่า ความรู้เกี่ยวกับทุเรียนไม่พบความสัมพันธ์ในทางสถิติกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ด้านจิตใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรชาวสวนทุเรียนมีความสุขและมีความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพ เนื่องจากการประกอบอาชีพทำสวนทุเรียนเป็นการประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมไม่มีการแข่งขันสูงเหมือนการประกอบอาชีพภาคอุตสาหกรรมหรือ การทำงานสำนักงานในเมือง จึงทำให้เกษตรกรไม่มีความกังวลต่อการประกอบอาชีพ จึงทำให้ไม่มีความสัมพันธ์กันโดยตรง

ด้านพฤติกรรมการทำสวนทุเรียนพบว่า พฤติกรรมการทำสวนทุเรียน ได้แก่ การจัดการที่ดิน การดูแลรักษาทุเรียน การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนทุเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในภาพรวมและรายด้าน และผลทดสอบสมมติฐาน ในภาพรวมพบว่า พฤติกรรมการทำสวนทุเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนทุเรียน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากเกษตรกรเริ่มมีการปรับตัวจากนโยบายของรัฐสภาพแวดล้อม รวมถึงยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ซึ่งสอดคล้องกับการที่จะปลูกทุเรียนให้ประสบความสำเร็จในยุคปัจจุบันได้นั้นเกษตรกรต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ทันกับสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 5 ธันวาคม 2560) ที่ได้กล่าวว่า การทำเกษตรสมัยใหม่จะมีความยั่งยืนให้กับภาคเกษตรกรไทยโดยจะเป็นการผลิตทางการเกษตรรูปแบบใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรโดยต้องเปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่เน้นในเรื่องการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) และเปลี่ยนเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) โดยได้รับการส่งเสริมมาตรการต่าง ๆ จากภาครัฐ

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาความรู้เกี่ยวกับทุเรียนของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน แม้ว่าจะมีความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่การทำสวนทุเรียนในยุคปัจจุบันเปลี่ยนไปจากเดิม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้เกษตรกรชาวสวนทุเรียนศึกษาความรู้ใหม่ ๆ ในการทำสวนทุเรียนอยู่เสมอ เนื่องจากการทำสวนทุเรียนต้องลงทุนสูง รวมถึงทุเรียนต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อยู่เสมอตั้งแต่การเริ่มปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิต หากเกษตรกรชาวสวนทุเรียนมีการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมก็จะสามารถลดเวลารวมถึงลดต้นทุนในการผลิตลงได้
2. จากการศึกษาพฤติกรรมในการทำสวนทุเรียนในด้านการทำเกษตรสมัยใหม่พบว่าเกษตรกรชาวสวนทุเรียนยังมีความรู้ในระดับน้อย ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้เกษตรกรชาวสวนทุเรียนควรมีการศึกษาถึงวิธีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการทำสวนทุเรียนมากขึ้น
3. จากผลการศึกษาคุณภาพชีวิตด้านร่างกายของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน แม้ว่าจะมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก แต่การทำเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ต้องใช้แรงกายในการประกอบอาชีพ อีกทั้งเกษตรกรยังมีความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการที่ต้องใช้ปุ๋ยเคมี ยากำจัดวัชพืชหรือยากำจัดแมลง ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อร่างกายเกษตรกรในระยะยาว ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้เกษตรกรควรดูแลสุขภาพของตนเองให้มีความแข็งแรงอยู่เสมอและสวมอุปกรณ์ป้องกันสารเคมีขณะทำงาน นอกจากนี้เกษตรกรควรตรวจสุขภาพประจำปี เพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคต่าง ๆ และทาง อบต. หรือ สำนักงานเกษตรอำเภอควรสนับสนุนให้เกษตรกรหันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนการใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อลดสารปนเปื้อนในทุเรียนและลดความเสี่ยงต่อการสัมผัสสารเคมีของเกษตรกร

บรรณานุกรม

- กุสุมา โกศล. (2555). **คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางในยุคเศรษฐกิจถดถอย:ศึกษากรณี จังหวัดสุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชนิษฐา วิเมศ. (2542). **การศึกษาปัญหาและการพัฒนาคุณภาพทุเรียน**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณรงค์ศักดิ์ เสนาณรงค์ และคณะ. (2546). **โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการผลิตและการตลาดทุเรียน เพื่อการส่งออก**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการเกษตร.
- ธีรเกียรติ์ เกิดเจริญ. (2558). **เกษตรกรอัจฉริยะ...จุดเปลี่ยนอาหารโลก**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <http://thansettakij.com/2015/09/15/1102>. (2562, 17 เมษายน).
- นิพนธ์ พัวพงศกร และคณะ. (2553). **โครงการศึกษาแนวทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ ของสินค้าเกษตร**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- ปิ่นสอาด สหนาวิน. (2553). **คุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร**. ปริญญานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พนิชฐา พานิชชีวะกุล และเพ็ญจันทร์ ประดับมุข. (2542). **รายงานการวิจัยคุณภาพชีวิตของเกษตรกรอีสาน : มุมมองจากประชาชน**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. (2550). **การสำรวจโดยการสุ่มตัวอย่าง : ทฤษฎีและปฏิบัติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- ยิ่งศักดิ์ ไกรพินิจ, ธีระวัฒน์ จันทิก และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2560). **การจัดการการเกษตรสมัยใหม่ของประเทศไทย. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 12(2), 115-127.
- ฤทัยชนก จริ่งจิตร. (2556). **เจาะลึก “Smart Farmer” แค่แนวคิดใหม่ หรือจะพลิกโฉมการเกษตรไทย**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <http://tpso.moc.go.th/img/news/1074-img.pdf>. (2562, 3 ตุลาคม).
- วิชาญ ชัยอ่อน. (2559). **Academic Focus ประเทศไทย 4.0**. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก: <http://dl.parliament.go.th/handle/lirt/493129>. (2562, 18 เมษายน).
- เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ. (2559). **นโยบายการเกษตรและอาหารอัจฉริยะก้าวเดินแห่งความหวังของไทย**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <http://www.beartai.com>. (2562, 18 เมษายน).
- สำนักงานเกษตรอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี. (2561). **จำนวนครัวเรือนเกษตรกร**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <http://thamai.chanthaburi.doe.go.th>. (2562, 18 เมษายน).
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2559). **แนวทางการส่งเสริมกลุ่มธุรกิจ SMEs ที่มีการเติบโตสูงของประเทศไทย (SMEs High Growth Sectors)**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก <http://www.sme.go.th>. (2560, 5 ธันวาคม).

- อรรณณ วัฒนยมนาพร. (2558). **ล้งจีน: การครอบงำการค้าผลไม้ไทย**. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก <http://www.ag-ebook.lib.ku.ac.th/ebooks/2011/2011-005-0055/index.html#/>. (2562, 12 มกราคม).
- Chai-on W. (2016). **Academic Focus: Thailand 4.0**. [Online], Available: <http://dl.parliament.go.th/handle/lirt/493129>. (2019, 18 April). [in Thai]
- Jingjit R. (2013). **In-depth Interview "Smart Farmer" --- Just a New Idea or New Version of Thai Agriculture**. [Online], Available: <http://www.beartai.com>. (2019, 3 October). [in Thai]
- Kerdcharoen T. (2015). **Smart Farming: The Turing Point for World Food**. [Online], Available: <http://thansettakij.com/2015/09/15/1102>. (2018, 17 April). [in Thai]
- Kosol k. (2012). **The Quality of Life of the Rubber Agriculturists in the Economic Recession : A Case Study of Surat Thani and Nakhon Si Thammarat Provinces**. Master's Thesis in Public Administration, National Institute of Development Administration. [in Thai]
- Kraipinit Y., Chantuk T., and Siriwong P. (2017). **New Agricultural Management of Thailand**. *Journal of Humanities and Social Sciences Valaya Alongkorn*. 12(2): 115-127. [in Thai]
- Malisuwan S. (2016). **Smart Agriculture and Food Policy, a Path of Hope for Thailand**. [Online], Available: <http://www.beartai.com>. (2019, 18 April). [in Thai]
- Panichacheewakul P. and Pradubmook P. (1999). **Research Report in Quality of Life of The Northeast Agriculture: Public View**. Khon Kaen: Khon Kaen University. [in Thai]
- Pitaktepsombati P. (2007). **The Sample Survey: Theory and Practice**. (4th ed). Bangkok: Sema Tham Press. [in Thai]
- Poapongsakorn N. et al. (2010). **Study of Supply Chain Management and Logistics of Agricultural Products**. Bangkok: Thailand Development Research Institute. [in Thai]
- Sahanavin P. (2010). **Members of Agricultural Cooperative Limited's Quality of Life**. Doctoral dissertation in Sociology, Ramkhamhaeng University. [in Thai]
- Senanarong N. et al. (2003). **Research program for development of production and marketing of durian for export**. Bangkok: Department of Agriculture. [in Thai]

Thamai District Agricultural Extension Office, Chanthaburi Province. (2018). **Number of Farmer Households**. [Online], Available: <http://thamai.chanthaburi.doe.go.th>. (2019, 18 April). [in Thai]

The Office of SMEs Promotion. (2016). **Guidelines for Promoting SMEs High Growth Sectors**. [Online], Available: <http://www.sme.go.th>. (2017, 5 December). [in Thai]

Wattanayommanaporn O. (2015). **Chinese Long: The Dominating of Thai Fruits**. [Online], Available: <http://www.ag-ebook.lib.ku.ac.th/ebooks/2011/2011-005-0055/index.html#/18>. (2019, 12 January). [in Thai]

Wimate K. (1999). **Problem Study and Development in the Quality of Durian**. Master's Thesis in Business Administration (Agribusiness), Kasetsart University. [in Thai]